

GAZİ

EĞİTİM BİLİMLERİ DERGİSİ

GAZİ

JOURNAL OF EDUCATION SCIENCES

Yabancı Dil Kaygısının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi: Mardin Yeşilli İlçesi Örnekleme

Akif AKTO^a, Ayşegül MUTAF SERİM^b, Recep BİNDAK^c

Yüklenme: 10.10.2022 Kabul: 11.07.2023

Erken Görünüm: 26.07.2023 Yayınlanma: 30.07.2023

DOI: 10.30855/gjes.2023.09.02.004

Anahtar Kelimeler:

Yabancı dil dersi,
Yabancı dil kaygısı,
Lise öğrencileri

Keywords:

Foreign language class,
Foreign language anxiety,
High school students

Yazar Bilgileri:

a. Mardin Artuklu
Üniversitesi, Edebiyat
Fakültesi, Mardin, Türkiye
Orcid:
0000-0002-5838-6335
akifdakto@gmail.com
Sorumlu Yazar

b. Mardin Artuklu
Üniversitesi, Lisansüstü
Eğitim Enstitüsü Yüksek
Lisans Öğrencisi, Mardin,
Türkiye
Orcid:
0000-0003-1411-8926
eylemsiler_2005@hotmail.com

c. Gaziantep Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, Gaziantep,
Türkiye
Orcid:
0000-0002-0005-7862
bindak@gantep.edu.tr

ÖZET

Yabancı dil kaygısı, yabancı dil öğrenme sınıflarına özgü bir çeşit benlik algısı olup daha çok yabancı dil öğrenme sürecinin belirsizliklerinden kaynaklanır. Bu yönüyle Yabancı dil kaygısı diğer kaygı türlerinden ayrılır. Bu çalışma lise kademesinde öğrenim gören 9, 10 ve 11. sınıf öğrencilerinin bazı değişkenler açısından yabancı dil kaygı düzeylerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır. Araştırmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel model kullanılmıştır. Çalışma 2021-2022 eğitim öğretim yılında Mardin ilinin Yeşilli ilçesinde lise kademesinde öğrenim gören 201 öğrencinin katılımı ile gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin %96.5'i hazırlık eğitimi görmemişken sadece %3.5'i hazırlık eğitimi almışlardır. Araştırmanın verileri, Horwitz ve arkadaşları tarafından geliştirilen ve Aydın ve arkadaşları tarafından Türkçeye çevrilen Yabancı Dil Kaygı Ölçeği ile toplanmıştır. Araştırmanın verileri için betimsel analizler kullanılmıştır. Analizler bir istatistik programıyla yapılmış ve anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edilmiştir. Analizlerde farklı değişkenlere göre öğrencilerin yabancı dile yönelik kaygı düzeylerinin değişip değişmediği incelenmiştir. Analiz sonucuna göre yabancı dil kaygı puanlarının normal dağılım gösterdiği ortaya çıkmıştır. Katılımcıların kaygı ortalama puanlarının 5-li Likert derecesine göre dördüncü, "Katılıyorum" seviyesinde olduğu tespit edilmiştir. Verilerin analizine göre öğrencilerin yabancı dil kaygı düşeylerinin görece yüksek düzeyde olduğu saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin kaygı düzeylerinin cinsiyet, yaş ve hazırlık sınıfı alıp almadıklarına göre farklılaşmadığı belirlenmiştir. Ulaşılan sonuçlar literatür çerçevesinde tartışılıp bu sonuçlara ilişkin araştırmacı ve uygulayıcılara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Analysis of Foreign Language Anxiety in Terms of Some Variables: Sample of Mardin Yeşilli District

ABSTRACT

Foreign language anxiety is a self-perception specific to foreign language learning classes and is mainly caused by the uncertainties of the foreign language learning process. In this respect, foreign language anxiety differs from other types of anxiety. This study was conducted to reveal the foreign language anxiety levels of 9th,10th and 11th-grade students studying at the high school level in terms of some variables. The descriptive model, one of the quantitative research methods, was used in the study. The study was carried out with the participation of 201 high school students studying in the Yeşilli district of Mardin province in the 2021-2022 academic year. Among the students who participated in the study, 96.5% had not received preparatory education, while only 3.5% had received preparatory education. The Foreign Language Anxiety Inventory (1986), developed by Horwitz et al., was translated into Turkish by Aydın et al. and was used to be the source of the measurement tool in line with the scope of the research. The analyses were conducted using a statistical software program, and a significance level 0.05 was accepted. The findings analyzed whether the students' anxiety levels towards foreign language varied based on different variables. The analysis results revealed that the foreign language anxiety scores show a normal distribution. It was determined that the anxiety average scores of the participants were at the fourth (I agree) level according to the 5-point Likert scale. According to the analysis of the data, it was found that students' foreign language anxiety levels were relatively high. In addition, it was determined that the students' anxiety levels did not differ according to gender, age, and whether they receive a preparatory class. The obtained results were discussed within the literature framework, and recommendations have been made for researchers and practitioners regarding these results.

GİRİŞ

Öğrenme o kadar karmaşık bir süreçtir ki, öğrencilerin bilgiyi almaya hazır olmaları gerekir. Verimli bir öğrenme süreci için öğrencilerin yeni bir şeyler öğrenmeyi istemeleri ve kendilerini zihinsel olarak hazırlamaları gerekir. Yeni bir dil, üzerinde çalışmaya başlayan insanlar için yeni bir başlangıçtır. Yeni bir başlangıç, yeni bir öğrenme mücadelesidir çünkü ikinci dilde yazmak, okumak, konuşmak ve dinlemek insanlar için genellikle zordur (Horwitz, 2010). Bu zorluklar bireyde kaygı durumu oluşturabilir. Yabancı dil öğrenmeye özgü bu kaygıyı ilk defa Horwitz, Horwitz ve Cope (1986), yabancı Dil Kaygısı olarak adlandırmış ve kavramsal alt yapısını oluşturmuşlardır. Yabancı dil kaygısı, yabancı dil öğreniminde önemli bir faktör olarak tanımlanmaktadır (MacIntyre ve Gardner, 1994).

Öğrenmeyi etkileyen bireysel farklılıklardan biri olarak kabul edilen kaygıyı Amerikan Psikoloji Derneği (APA, 2022) “gerginlik duyguları, endişeli düşünceler ve artan kan basıncı gibi fiziksel değişikliklerle karakterize edilen bir duygu” olarak tanımlar. Yapılan araştırmalar kaygının hem genel öğrenme hem de yabancı dil öğreniminde etkili olduğunu ortaya koymuştur (MacIntyre, 1995). Dil öğrenme kaygısı hem öğrenciler hem de öğretmenler için çok yaygın bir sorundur. Bir yabancı dil öğrenme sırasında karşılaşılan bazı durumlar kaygıya neden olurken aynı durumlar diğer derslerde görülmeyebilmektedir (Horwitz vd., 1986: p. 25). Bu nedenle dil öğrenme kaygısının diğer akademik kaygı türlerinden farklı olduğu söylenebilir. Bu araştırmada, kaygının yaşamın her aşamasındaki insanlar için, özellikle öğrenciler için önemli bir sorun olduğu gerçeğinden hareketle, genel olarak yabancı dil kaygısının kaynaklarını ve etkilerini incelemek amaçlanmıştır.

Kaygı, duygusal bir dürtü (Balemir, 2009) veya objektif olmayan durumlara karşı oluşturulan endişe duygusu (Ocaktan, Keklik ve Çöl, 2002) olarak da tanımlanabilir. Kısaca kaygı kişinin yaşadığı o anda ve gelecekte nasıl gerçekleşeceği belli olmayan; belki de gerçekleşmesi hiç muhtemel olmayan öznel bir durumla ilgili endişe ve tedirginlik duyma hali olarak tanımlanabilir (Erskine, 2018; Kring ve Johnson, 2015). Kaygı insanın fiziksel ve sosyal çevreden gelen hayati fonksiyonlarını lehine veya aleyhine etkileyebilir (Chapman, 2007). Buna göre bireyin hafıza ve bilişsel özellikleri üzerinde kaygının olumsuz bir etkisi olduğu söylenebilir (MacIntyre ve Gardner, 1994).

Kaygı, öğrencilerin yabancı dil öğrenme sürecinde karşılaştıkları önemli bir engel olarak görüldüğü için, eğitimciler açısından dil öğreniminde önemli bir konu olmuştur.

Genel araştırmalarının bulguları, dil öğrenimi üzerinde olumsuz etkisi olan, dil öğrenmeye özgü bir tür kaygının var olduğunu göstermiştir (Onwuegbuzie, Bailey ve Daley, 1999). Dil kaygısı, yabancı bir dil öğrenmek veya kullanmakla bağlantılı korkuyla ilgili duyguları içeren endişe duygusu (MacIntyre ve Gardner, 1994) şeklinde tanımlanmıştır. Yabancı dil kaygısı dil öğrenimi esnasında öz algı, inanç, duygu ve davranışların farklı bir birleşimidir (Horwitz vd., 1986). Bu tanıma göre yabancı dil öğrenme kaygısı diğer akademik kaygı türlerinden farklıdır. Yabancı dil sırasında karşılaşılan bazı durumlar kaygıya neden olabilirken diğer derslerde görülmez. Yabancı dil kaygısı olan öğrenciler unutkan oldukları, konsantrasyon güçlüğü çektikleri; bu öğrencilerin ders sırasında derse geç kalma veya hiç gelmeme, hazırlık yapmama, ödevleri zamanında getirmeme gibi eylemler yapma eğiliminde oldukları belirtilmektedir (Horwitz vd., 1986). Buna göre, kaygılı öğrenciler ikinci bir dili rahatsız edici bir deneyim olarak algılayabilmekte ve ders etkinliklerine katılmakta gönülsüz davranabilmektedirler (Gardner, Tremblay ve Masgoret, 1997).

Yabancı dil kaygısı, kaygının bireyler üzerinde etkileri dikkate alındığında kolaylaştırıcı ve zayıflatıcı kaygı gibi farklı açıklamam ve kategorileştirmelerle tanımlanmıştır (Scovel, 1978). Bu, kaygının dil öğrenme sürecine hem olumlu hem olumsuz etkilerinin olduğu gerçeğine dayanmaktadır. Ayrıca Bekleyen (2004) de öğrenenlerin yapabileceklerinden daha iyisini yapabileceğine ve kaygıyı kolaylaştırarak öğrenenlerin odaklanabileceğini vurgulamıştır. Kolaylaştırıcı kaygıdan farklı olarak zayıflatıcı kaygı öğrenenlerin yeni öğrenme görevinden uzaklaştırır ve öğrenenleri dil öğrenmede motive etmez (Scovel, 1978). Bu nedenle kaygıyı kolaylaştırmak performans üzerinde olumlu bir etkiye sahipken, zayıflatıcı kaygı büyük ihtimalle öğrenenlerin performansının düşmesine neden olur

Yabancı Dil Kaygısının ölçülmesi

Horwitz vd. (1986) yabancı dil kaygısının durumluk kaygı, zayıflatıcı kaygı gibi çeşitli kaygı türlerinden farklılaştığını doğrulamış ve Yabancı Dil Sınıfı Dil Ölçeğini (FLCAS) tanıtmıştır. FLCAS, kaygı seviyelerini ölçmeye yarayan bir araçtır. Bu ölçme aracı 5 dereceli Likert tipinde 33 maddeden oluşmaktadır. FLCAS ölçeği ilk defa Aydın (1999) tarafından Türkçeye Yabancı Dil Kaygı Ölçeği adıyla uyarlanmıştır. Daha sonra başka çalışmalarda da orijinal ölçekten Türkçeye çeşitli uyarlamalar (örneğin Alkan vd., 2019; Gürsu, 2011; Oruç ve Demirci, 2020; Oruç ve Bakıner, 2022) yapılmıştır.

Yabancı Dil Kaygısı ve Dil Öğrenimi

Yabancı dil kaygısı, yabancı dil öğrenme sınıflarına özgü bir çeşit benlik algısı olup daha çok yabancı dil öğrenme sürecinin belirsizliklerinden kaynaklanır (Horwitz vd., 1986). Bu nedenle Bilişsel faktörler, öğrencileri ve onların sınıftaki dil başarısını etkiler (Horwitz, 2001). Sınıf ortamında öğrencilerin yabancı dil konuşma kaygısı ile ilgili yapılan araştırmalarda (Kasbi ve Shirvan, 2017; Tuan ve Mai, 2015) hazırlıksız olmanın konuşma kaygısına neden olabileceği, bunun da konuşma isteksizliğine yol açabileceği belirtilmiştir. Dinçer ve Yeşilyurt (2013) tarafından yapılan bir başka araştırmaya göre, öğrencilerin konuşma görevine maruz kaldıklarında kendilerini rahat hissetmediklerini ve özgüven eksikliği yaşadıklarını bunların da öğrenci başarısını etkilediğini gözlemlemiştir. Yabancı dil konuşma kaygısına neden olan bir diğer kaynak da cinsiyet konusunda görülmektedir. Konuşma kaygısının düzeyi cinsiyet farklılıklarına göre değişebilmektedir. Örneğin sözlü performanslarda kız öğrencilerin yabancı dil konuşma kaygısı erkek öğrencilere göre yüksek düzededir (Karçık ve Çetin, 2015, s. 124). Subaşı'nın (2010) yaptığı çalışmada öğrencilerin sözlü kaygıları incelenmiş ve olumsuz değerlendirmenin öğrencilerin öz yeterliliklerini önemli ölçüde etkilediğini ve kaygı düzeylerini tetiklediği görülmüştür. İnsanların önünde konuşurken kaygılı ve kendini güvende hissetmeyen öğrenenler, genellikle konuşmaları gereken durumlardan kaçınmayı tercih ederler ve bu durumlarla karşılaştıkları zaman stres ve yüksek düzeyde kaygı yaşarlar (Raja, 2017, s. 96).

Saito ve Samimy (1996), Japon öğrenciler üzerinde yaptıkları çalışmada, akademik seviye arttıkça yabancı dil kaygısının etkisinin arttığını, ayrıca yabancı dil kaygısının öğrencilerin başarısı üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabileceğini ortaya koymuştur. Onwuegbuzie, Bailey ve Daley (1999) üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları araştırmanın sonuçlarına göre öğrencinin notu arttıkça yabancı dil kaygısının arttığı ve yaş ile yabancı dil kaygısı arasında pozitif bir ilişki olduğu belirlenmiştir.

Yabancı dil kaygısı diğer kaygı türlerinden ayrıldığı için, birçok araştırmacı yabancı dil kaygısının öğrenenlerin tutumları ve dil öğrenimindeki başarıları üzerinde etkisi olduğu konusunda hemfikirdir (Hu, Zhang ve McGeown, 2021). Woodrow'nun (2006) ikinci dil kaygısı ile ilgili çalışmasında yabancı dil konuşma kaygısının sözlü performansın önemli bir yordayıcısı olduğunu göstermiştir. Yabancı dil kaygısının nedenleri birçok araştırmacı tarafından Türkiye 'deki İngilizce yabancı dil bağlamında da incelemiştir. (Aydın ve Zengin, 2008; Dalkılıç, 2001; Demirdaş, 2012; Öner ve Kaymak, 1986; Özkan,

2019). Türkiye’de üniversite öğrencileri üzerinde yapılan bağımsız çalışmalarda yabancı dil kaygısı ile dil becerisindeki performansı arasında negatif bir ilişkisi olduğu bulunmuştur (Batumlu ve Erden, 2007; Dalkılıç, 2001; Demirdaş, 2012; Özkan, 2019). Bu çalışmalardan yola çıkarak bu çalışmada da yaş, cinsiyet, hazırlık okuma durumlarına bakılarak yabancı dil kaygı düzeyleri incelenmek istenmiştir.

Küresel bir dil haline gelen İngilizce ülkemizde de yaygın bir şekilde öğrenilmektedir. İlköğretim 2. sınıftan itibaren zorunlu ders olan İngilizce dersi öğrenenler arasında karmaşık bir alan olarak görülmektedir. Bu karmaşık alan içerisinde önemli bir yeri olan yabancı dil kaygısı, dil öğrenmede başarıyı etkileyen önemli bir değişken olarak karşımıza çıkmaktadır. Yabancı dil kaygısı, öğrenenin bireysel özellikleri ve öğrenci başarısıyla doğrudan ilgilidir. Bu çalışmanın amacı kaygı çeşitlerini ve kaygı düzeylerinin öğrenci başarısı üzerine etkisini incelemektir. Bu amaçla Yeşilli ilçesi Lise kademesi 9,10,11. Sınıf şubelerine yabancı dil kaygı ölçeği uygulanmıştır.

YÖNTEM

Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel yöntem kullanılmıştır. Bu yöntemde değişkenlerin birlikte değişip değişmediği; değişme varsa bunun nasıl olduğu saptanmaya çalışılır. Bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden betimsel tarama yöntemi kullanılmıştır. Betimsel yöntemlerde araştırmacının var olan duruma müdahalesi olmayıp değişkenlerin birlikte değişip değişmediği; değişme varsa bunun nasıl olduğu saptanmaya çalışılır (Christensen vd., 2015).

Örneklem

Bu çalışmanın örneklemini 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Mardin ilinin Yeşilli ilçesinde 9., 10., ve 11. sınıflarda öğrenim gören 201 lise öğrencisidir. Araştırmaya katılan öğrenciler, ulaşılabilir örnekleme metodu ile belirlenmiştir. Yıldırım ve Şimşek’e göre bu örnekleme yöntemi, birbirine benzer özellik göstermeyen durumların normal durumlara oranla daha zengin veri ortaya koymakta ve bu sayede araştırma probleminin farklı yönlerden ele alınmasına olanak sağlamaktadır.

Tablo 1

Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Olgusal Değişkenlerinin f ve % Dağılımları

Değişkenler	Frekans	Yüzde %
Cinsiyet		
Kız	92	45,8
Erkek	109	54,2
Yaş		
14	20	10,0
15	39	19,4
16	72	35,8
17	49	24,4
18	21	10,4
Hazırlık Durumu		
Evet	7	3,5
Hayır	194	96,5

Öğrencilerin cinsiyet dağılımlarına bakıldığında araştırmaya katılanların %45,8'inin kız ve %54,2'sinin ise erkek öğrencilerden oluştuğu tespit edilmiştir. Ayrıca öğrencilerin yaşlarına göre ise %10,0'unun 14 yaş, %19,4'ünün 15 yaş, %35,8'inin 16 yaş, %24,4'ünün 17 yaş ve %10,4'ünün 18 yaşında oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin %3,5'inin hazırlık okudukları, %96,5'inin ise hazırlık okumadıkları belirlenmiştir.

İşlem Basamakları

Uygulamalar katılımcıların kendi okullarında gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın yapıldığı okul idarecileri ile görüşülmüş araştırmanın amacı ve uygulama aşamaları hakkında bilgi verilmiştir. Uygulama öncesi ve sırasında katılımcıların soruları yanıtlanarak veri kaybı önlenmeye çalışılmıştır. Uygulamalar katılımcıların kendi okullarında gerçekleştirilmiştir. Uygulamanın gerçekleştiği ortamın katılımcıları olumsuz etkileyebilecek etkenlerden (ses, ışık, havasız ortam, vb.) arındırılmış olmasına ve pandemi koşullarına (maske, mesafe vb.) uyulmasına özen gösterilmiştir. Uygulamaya başlamadan önce katılımcılara, yanıtların sadece araştırmacı tarafından bilineceği ve araştırma kapsamında kullanılacağı zaman katılımcının isminin belirtilmeyeceği, katılımcıları tanımlayabilecek her türlü bilginin gizli tutulacağı belirtilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak iki kısımdan oluşan anket formu kullanılmıştır. Veri toplama aracının ilk kısmında katılımcıların cinsiyet, yaş ve hazırlık sınıfı okuyup okumadıkları gibi kişisel bilgileri toplamaya yönelik sorular yer almaktadır. Veri toplama aracının ikinci kısmında Yabancı Dil Kaygı Ölçeği yer almaktadır. İngilizce Yabancı Dil Kaygı Ölçeği ilk olarak Horwitz (1986) tarafından geliştirilmiş olup bu araştırmada Türkçeye uyarlanmış formu kullanılmıştır. Yabancı Dil Kaygı Ölçeği Aydın (1999) tarafından Türkçeye uyarlanmış olup daha sonra başka çalışmalarda da bu orijinal ölçekten çeşitli uyarlamalar (örneğin Gürsu, 2011; Alkan vd., 2019) yapılmıştır. Yabancı Dil Kaygı Ölçeği'nin güvenilirlik katsayısı 0,93 (Horwitz, 1986) ve 0,82 (Gürsu, 2011) olduğu rapor edilmiştir. Bu araştırmadaki örneklem grubundan elde edilen verilerle Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı 0,84 olarak hesaplanmıştır. Yabancı Dil Kaygı Ölçeği beşli Likert tipinde 33 maddeden oluşmaktadır. Tersten puanlanan 9 madde bulunmakta olup toplam puanın yüksek olması yabancı dil kaygısının yüksek olduğunu işaret etmektedir.

Verilerin Analizi

Araştırmada bağımlı değişken yabancı dil kaygısı olup her katılımcı için hesaplanan yabancı dil kaygı puanı ile ölçülmüştür. Araştırmada katılımcıların cinsiyet, yaş ve hazırlık okuma durumu bağımsız değişkenlerdir. Yabancı dil kaygı puanlarının bağımsız değişken kategorilerine göre farklılaşp farklılaşmadığı bağımsız gruplar t test ve tek yönlü varyans analizi ile test edilmiştir. Yabancı dil kaygı puanlarının normallik testi için Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilks testleri kullanılmıştır. Tüm analizler SPSS 22.0 paket programı ile hesaplanmıştır. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

Etik Kurul İzin Belgesi

Bu araştırma Mardin Artuklu Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu Başkanlığı'nın 28/03/2022 ve 2022/3-7 sayılı tarih ve 49231 sayılı kararı ile etik yönden uygun bulunmuştur.

BULGULAR

Bu bölümde katılımcıların sorulara verdiği yanıtlardan elde edilen bulgular araştırma sorularına uygun sırayla sunulmuştur. Araştırmada bağımlı değişken olarak ele alınan yabancı dil kaygı puanlarının ortalaması $98,79 \pm 17,58$ olup "Katılıyorum"

seviyesinde olduğu tespit edilmiştir. Yabancı dil kaygı puanlarının dağılımına ilişkin istatistikler Tablo 2’de özetlenmiştir.

Tablo 2

Araştırma Kapsamında Toplanan Verilerin Normallik Analizi

Bağımlı Değişken	Kolmogorov-Smirnov			Shapiro-Wilk		
	İstatistik	sd	p	İstatistik	sd	p
Kaygı puanı	,04	201	,200*	,99	201	,458*

*. $p > 0,05$

Katılımcı sayısı doğrultusunda Kolmogorov-Smirnov test istatistikleri doğrultusunda öğrencilerin ölçeğe vermiş oldukları cevaplar neticesinde cevapların normal dağılım gösterdiği görülmektedir ($p > 0,05$).

Tablo 3

Cinsiyete Göre Öğrencilerin İngilizce Kaygı Düzeyi t-testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Kız	92	102,59	16,41	197,73	2,89	,004
Erkek	109	95,57	17,97			

Tablo 3 incelendiğinde, cinsiyete göre öğrencilerin ölçeğin genel boyutunda İngilizce kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık vardır. Tabloya göre kız öğrencilerin ($\bar{X}=102,59$) İngilizce kaygı düzeyleri, erkek öğrencilerin İngilizce kaygı düzeylerine göre ($\bar{X} 95,57$) daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir ($t(199)= 2,89, p < 0,05$).

Tablo 4

Yaşa Göre Öğrencilerin İngilizce Kaygı Düzeylerinin Arimetrik Ortalama ve Standart Sapma Dağılımları

Düzye	N	\bar{X}	S
14 yaş	20	99,70	15,53
15 yaş	39	100,46	19,88
16 yaş	72	96,81	18,15
17 yaş	49	101,85	18,03
18 yaş	21	94,42	9,86
Toplam	201	98,79	17,58

Tablo 4 incelendiğinde, yaşa göre öğrencilerin ölçeğin genel boyutunda İngilizce kaygı düzeyine ilişkin görüşlerinin aritmetik puan ortalaması 14 yaş öğrencilerde $\bar{X}=99,70$,

15 yaş öğrencilerde $\bar{X}=100,46$, 16 yaş öğrencilerde $\bar{X}=96,81$, 17 yaş öğrencilerde $\bar{X}=101,85$, 18 yaş öğrencilerde $\bar{X}=94,42$ 'dir. Yaşa göre öğrencilerin ölçeğin genel boyutta verdikleri cevapların ortalamaları arasında fark olduğu görülmektedir. Yaş kategorileri arasında görülen bu farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizinden (ANOVA) yararlanılmıştır. Varyans analizi sonuçları Tablo 5 te sunulmuştur.

Tablo 5

Yaşa Göre Öğrencilerin İngilizce Kaygı Düzeylerine İlişkin Anova Sonuçları

Varyans kaynağı	Kareler Toplamı	sd	Kareler Ortalaması	F	p
Gruplar arası	1265,53	4	316,38		
Gruplarıçi	60587,68	196	309,12	1,02	,396
Toplam	61853,22	200			

Tablo 5 incelendiğinde öğrencilerin İngilizce kaygı düzeylerine ilişkin genel boyutta verdikleri cevapların arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır ($F_{(4,196)}=1,02$, $p>0.05$). Hazırlık sınıfı okuyup okumadıklarına göre öğrencilerin İngilizce kaygı düzeyleri incelenmiştir. Tablo 6 incelendiğinde, hazırlık okuma durumuna göre öğrencilerin ölçeğin genel boyutunda İngilizce kaygı düzeylerine ilişkin görüşlerin aritmetik puan ortalaması evet diyen öğrencilerde $\bar{X}=102,42$ iken hayır diyen öğrencilerde $\bar{X}=98,65$ 'tir. Hazırlık sınıfı okuyup okumadığına göre öğrencilerin kaygı puan ortalamaları arasında görülen bu farkın anlamlı olup olmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t test ile ortalamalar karşılaştırılmış ve sonuçlar Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6

Hazırlık Okuma Durumuna Göre Öğrencilerin İngilizce Kaygı Düzeyi t-testi Sonuçları

Hazırlık durumu	N	\bar{X}	S	sd	t	p
Evet	7	102,42	15,03			
Hayır	194	98,65	17,69	199	0,56	,579

Tablo 6'daki t test sonucuna göre hazırlık okuyan ve hazırlık okumayan gruplar arasında görülen bu puan farklılığı istatistiki olarak anlamlı değildir ($t(199)=0,56$, $p>0,05$). Dolayısıyla hazırlık okuyup okumama açısından İngilizce kaygı düzeylerinin benzer olduğu söylenebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bazı değişkenlere göre öğrencilerin yabancı dil kaygı düzeyini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada öğrencilerin kaygı ortalama puanlarının 5-li Likert derecesine göre

4. (Katlıyorum) seviyesinde olduğu tespit edilmiştir. Kaygı ölçeğinden alınan yüksek puanın yüksek kaygıyı işaret ettiği göz önüne alındığında elde edilen bu sonuca göre örneklem grubundaki öğrencilerin yabancı dil öğrenimi ile ilgili kaygılarının yüksek olduğu söylenebilir.

Bu betimsel çalışma Mardin, Yeşilli ilçesinde yapılmıştır. Bu bölgedeki öğrencilerin çift dilli (Türkçe-Arapça, Türkçe-Kürtçe) olduğu göz önüne alındığında yabancı dil (İngilizce) öğrenimine karşı yüksek kaygı düzeyine sahip olma durumları, onların ikinci dil öğrenmeye karşı korkuları ile ilgili değil, yabancı dil (İngilizce) öğretimi ve maruz kalma durumuyla ilgili olabilir. Ana dilleri Türkçe olmayan öğrencilerin okuma, yazma, konuşma becerileri Türkçe dersinde iyi oranda iken yabancı dil (İngilizce) de kötü seviyededir. Derslerde sadece okuma ve dilbilgisi kuralları üzerinde durulması bunun nedenlerinden biri olarak gösterilebilir. Yabancı dil derslerinde öğrenenlerin aktif olarak derslerde konuşmaması, dinleme derslerinin az yapılması öğrencilerin yabancı dili “anlamıyorum” ve “konuşamıyorum” duygusuna sevk etmekte bu da öğrencilerin yabancı dil dersine karşı önyargılı olmasına sebep olabilmektedir. Bu, ülkemizde yabancı dil (İngilizce) dersinin öğretimiyle ilgili olan sorunlara işaret ediyor olabilir. Buradan, çift dilli öğrenciler üzerinde yapılacak araştırmaların yabancı dil kaygısının nedenleri hakkında daha fazla bilgi sunacağı açıktır.

Öğrenciler konuşup yazamadıkları ve dinlediklerini anlamadıkları için dile karşı negatif yaklaşmakta bu da dil öğrenimine karşı kaygı seviyelerini arttırmaktadır. Bulgulardan elde edilen bir diğer sonuç da yabancı dil kaygısının cinsiyetlerde farklılık göstermesidir. Ankete katılan kız öğrencilerin kaygı düzeyi erkek öğrencilere göre yüksek çıkmıştır. Ülkemizde yabancı dil bölümlerinde okuyan öğrencilerin çoğunluğunun kız öğrencilerden oluşması ve bununla birlikte okullarda kız öğrencilerin yabancı dil (İngilizce) dersinde daha aktif ve başarılı olmasına rağmen anket sonucuna göre kaygı düzeylerinin yüksek olması dikkat çekicidir. Cinsiyetler arasındaki bu farklılığın kadın - erkek psikoloji farklılığı ya da ülke kültürüne özgü bir durum olup olmadığı da araştırmaya değer bir durumdur. Ölçeğe göre edindiğimiz bir diğer sonuç da Öğrencilerin 14-18 yaş farklılığı ve hazırlık okuma durumlarının istatistiksel anlamda anlamlı bir farklılık ortaya çıkarmamasıdır.

Tüm bu sonuçlara baktığımızda yabancı/ikinci dil öğrenme sürecinin bir kaygı olduğu açıkça görülmektedir. Ayrıca kadınların yabancı dil öğrenmeye erkeklere göre daha istekli ve hevesli oldukları da rapor edilmiştir (Güven, 2017; Öztürk ve Gürbüz,

2013).). Öte yandan yabancı dil kaygısının nedenleri başarısızlık korkusu, yetersiz kelime bilgisi ve öğretim elemanlarının tutumları olarak bulunmuştur. Yabancı dil kaygısı ile ilgili olarak yapılan bulgular yabancı dil kaygısı ve dil seviyesi arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermiştir (Aydın ve Zengin, 2008; Demirdaş, 2012; Özkan, 2019). Eğitsel ve toplumsal kaynaklarda konuşma kaygısı ile ilgili öğretmenin önemli bir rolü vardır. Yabancı dil derslerindeki öğrenci kaygısı ile ilgili bir araştırmanın sonuçlarına göre yabancı dil derslerinde öğretmenlerin ve akranların etkisiyle kaygı düzeyinin arttığını belirlenmiştir (Bekleyen, 2004). Nicolson ve Adams (2010) kolaylaştırıcı ve zayıflatıcı faktörlerin sınıfı rahat veya yıkıcı bir ortam haline getirebileceğini belirtmiştir. Ayrıca bu araştırmacılar kaygı yaşayan öğrencilerin sınıfta konuşmak zorunda olduklarını düşündüklerini ve bu sorunu aşamadıklarını belirtmişlerdir.

On yıl boyunca araştırmacıların yaptıkları sınıf gözlemlerine göre, Adams ve Nicolson (2012) “Öğrencilerden ne yapmaları istendiği, Nasıl yapmaları istendiği ve Kiminle yapmak zorunda olduğu” gibi 17 soruda rahatsızlık hissetmenin meydana geldiğini belirtmişlerdir. Öğrenciler, öğretmenlerin sınıfta güvenilir ve destekleyici olduğuna inandıklarında öğretim materyallerini sunma öğrenci için kolay hale gelebilir (Cao, 2011). Ayrıca Hammad’a (2022) göre bazı sınıflarda öğrenciler öğretmenlerden korkmuş ve öğretmenle tartışmamak için düşüncelerini ifade etmekten kaçınmış ve öğretmenin tepkisinden çekinmişlerdir. Kaliteli bir sohbet ile sağlıklı bir sınıf ortamı oluşturulmalı ve öğretmen öğrencilerin kendilerinin farkında olmaya ve özgüven sahibi olmaya teşvik etmelidir. Dil kaygısının motivasyon ile iletişim kurma isteği arasında kısmi aracı rol oynadığı (Wu ve Lin, 2014) dikkate alındığında, dersten daha fazla verim alabilmek için öğrenci - öğretmen arasındaki sosyal etkileşim ve sağlıklı iletişimin ne kadar önemli olduğu ortaya çıkar. Etkileşim öğrencilerin öğretmenlere kolayca danışabilecekleri temel ihtiyaçtır. Pedagojide yüz yüze ve tek tek konuşmak temel ihtiyaçtır. Sadece öğrencilerin cesaretini kıran içsel duygular değil bazen konuşmaya karşı olumsuz tutumlara neden olan dışsal duygular da vardır.

ÖNERİLER

1. Yabancı Dil Kaygı Ölçeği, öğrencilerin kaygı düzeyleri anlamak için temel bir araç olarak kullanılabilir. Bu yabancı dil kaygı ölçeği, kaygılı öğrenenler için anlamlı çözümler sunmayı ve öğrencilerin karşılaştığı belirli problemleri bulmayı kolay hale getiriyor.

2. Kız öğrencilerin yabancı dil kaygı düzeylerini azaltmak için birtakım rehberlik hizmetleri sağlanmalı ve bu konuda cinsiyet faktörü göz önüne alınmalıdır.
3. İki dilli öğrenciler anadilleri dışında bir dil daha öğrenmişlerdir. Örneklem grubunda sadece çift dilli öğrencilerin olduğu yabancı dil kaygı araştırmaları öğrenilebilir.
4. Bu ölçekten anlamlı bir fayda sağlamak için öğrencilerin kaygı düzeylerini dönem başında ölçmek daha doğru olacaktır bu sayede kaygılı öğrenciler dönem başında tanımlanıp, kaygılarının nasıl üstesinden gelecekleri konusunda eğitilebilirler.

KAYNAKLAR

- Adams, H., & Nicolson, M. (2014). Feeling the difference in the languages classroom: explorations of teacher understanding of diversity. *The Language Learning Journal*, 42(1), 25-40.
- Alkan, H., Bümen, N. T., & Uslu, Ö. (2019). İngilizce konuşma kaygısı ölçeğinin Türkçeye uyarlanma çalışması. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 1157-1180.
- APA (2022). *Anxiety*. Dictionary of psychology. <https://dictionary.apa.org/anxiety> (Erişim tarihi: 10.09.2022)
- Aydın, B. (1999). *A study of sources of foreign language classroom anxiety in speaking and writing classes*. Unpublished Thesis Doctoral, Anadolu University, Eskişehir.
- Aydın, S., & Zengin, B. (2008). Yabancı dil öğreniminde kaygı: Bir literatür özeti. *Journal of Language and Linguistic Studies*, 4(1), 81-94.
- Balemir, S. H. (2009). *The sources of foreign language speaking anxiety and the relationship between proficiency level and degree of foreign language speaking anxiety*. Master's Thesis, 13-119. Bilkent University, Ankara.
- Batumlu, D., & Erden, M. (2007). Yıldız Teknik Üniversitesi Yabancı Diller Yüksek Okulu hazırlık öğrencilerinin yabancı dil kaygıları ile İngilizce başarıları arasındaki ilişki. *Eğitimde Kuram Ve Uygulama*, 3(1), 24-38.
- Bekleyen, N. (2004). The influence of teachers and peers on foreign language classroom anxiety. *Ankara Üniversitesi TÖNMER Dil Dergisi*, 123, 49-66.
- Cao, Y. (2011). Investigating situational willingness to communicate within second language classrooms from an ecological perspective. *The system*, 39(4), 468-479. <https://doi.org/10.1016/j.system.2011.10.016>
- Chapman, C.N. (2007). *Freud, religion, and anxiety*. Morrisville, NC, New York.
- Christensen, L. B., Johnson, R. B., & Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz* (2.baskı) (Çev. Edt.: A. Aypay). Anı Yayıncılık, Ankara.

- Dalkılıç, N. (2001). The role of foreign language classroom anxiety in English speaking courses. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(8), 70-82
- Demirdağ, Ö. (2012). *Foreign language anxiety and performance of language students in turkish university preparatory classes*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Dinçer, A., & Yeşilyurt, S. (2013). Pre-service English teachers' beliefs on speaking skills are based on motivational orientations. *English Language Teaching*, 6(7), 88-95. <https://doi.org/10.5539/elt.v6n7p88>
- Erskine, R. G. (2018) *Relational patterns, therapeutic presence "concepts and practice of integrative psychotherapy"*. London: Karnac Books Ltd.
- Gardner, R. C., Tremblay, P. F., & Masgoret, A. M. (1997). Towards a full model of second language learning: an empirical investigation. *The Modern Language Journal*, 81(3), 344-362.
- Gürsu, F. (2011). *The Turkish equivalence validity and reliability study of the foreign language classroom anxiety scale*. Unpublished Master's Thesis, Yeditepe University, İstanbul.
- Güven, Z. (2017). Yabancı dil öğreniminde öz düzenlemeli öğrenme stratejilerinin kullanımı: üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Researcher Social Science Studies*, 5(4), 873-888.
- Hammad, E. (2022). Gaza EFL 11th graders' use of vocabulary learning strategies. *Journal of Second and Multiple Language Acquisition*, 10(1), 285-303.
- Horwitz, E. K. (1986). Preliminary evidence for the reliability and validity of a foreign language anxiety scale. *TESOL Quarterly*, 20, 559-64.
- Horwitz, E. K. (2001). Language anxiety and achievement. *Annual Review of Applied Linguistics*, 21, 112-126.
- Horwitz, E. K. (2010). Foreign and second language anxiety. *Language Teaching*, 43(2), 154-167.
- Horwitz, E. K., Horwitz., M. B., & Cope, J. (1986). Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal*, 70(2), 125-132.
- Hu, X., Zhang, X., & McGeown, S. (2021). Foreign language anxiety and achievement: A study of primary school students learning English in China. *Language Teaching Research*, 3, 1-22. <https://doi.org/10.1177/13621688211032332>
- Karçiç, A., & Çetin, M. (2015). On the anxiety factor of speaking skill development among Bosnian learners. *Turkish Studies*, 10(11), 971-986.
- Kasbi, S., & Elahi Shirvan, M. (2017). Ecological understanding of foreign language

- speaking anxiety: emerging patterns and dynamic systems. *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*, 2(1), 1-20. <https://doi.org/10.1186/s40862-017-0026-y>
- Kring, A. M., & Johnson, S. L. (2015) *Anormal psikoloji*. Muzaffer Şahin (Çev. Ed.), Ankara: Nobel Yayınevi.
- MacIntyre, P. D. (1995). How does anxiety affect second language learning? A reply to Sparks and Ganschow. *The Modern Language Journal*, 79(1), 90-99.
- MacIntyre, P. D., & Gardner, R. C. (1994). The subtle effects of language anxiety on cognitive processing in the second language. *Language Learning*, 44(2), 283- 305.
- Nicolson, M., & Adams, H. (2010). The language classroom: palace of comfort or obstacle course? *Language Learning Journal*, 38(1), 37-49. <https://doi.org/10.1080/09571730903545202>
- Ocaktan, M. E., Keklik, A., & Çöl, M. (2002). Abidinpaşa Sağlık Grup Başkanlığı'na bağlı sağlık ocaklarında çalışan sağlık personelinde Spielberger durumculuk ve sürekli kaygı düzeyi. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 55(1), 21-18.
- Onwuegbuzie, A. J., Bailey, P., & Daley, C. E. (1999). Factors associated with foreign language anxiety. *Applied Psycholinguistics*, 20(2), 217-239.
- Oruç, E., & Bakiner, A. (2022). Yaşam boyu yabancı dil öğrenme ölçeği geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *PESA Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(2) , 58-67.
- Oruç, E., & Demirci, C. (2020). Yabancı Dil Sınıf Kaygısı ölçeğinin faktör yapısının incelenmesi. *Language Teaching and Educational Research*, 3(1), 76-93. <https://doi.org/10.35207/late.729713>
- Öner, N., & Kaymak, D. A. (1986). The transliteral equivalence and the reliability of the *Turkish TAI*. In R. Schwarzer, H.M. Vander Ploeg, C.D.Spielberger (Eds.) *Advances in test anxiety research*, V:5. Lise: Swets en Zeitlinger, & Hillsdale. NJ; Erlbaum, pp.227- 239.
- Özkan, C. (2019). *The relationship between students' success and their level of foreign language anxiety and the primary sources of foreign language speaking anxiety*. Unpublished Master's Thesis, Çağ Üniversitesi, İstanbul.
- Öztürk, G., & Gürbüz, N. (2013). The impact of gender on foreign language speaking anxiety and motivation. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 70, 654-665.
- Raja, F. U. (2017). Anxiety level in students of public speaking: Causes and remedies. *Journal of Education and Educational Development*, 4(1), 94-110. <https://doi.org/10.22555/joined.v4i1.1001>

- Saito, Y., & Samimy, K. K. (1996). Foreign language anxiety and language performance: A study of learner anxiety in beginning, intermediate, and advanced-level college students of Japanese. *Foreign Language Annals*, 29(2), 239-251.
- Scovel, T. (1978). The effect of effect: A review of the anxiety literature. *Language Learning*, 28, 129-142
- Subaşı, G. (2010). What are the main sources of Turkish EFL students' anxiety in oral practice? *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 1(2), 29-49.
- Tuan, N. H., & Mai, T. N. (2015). Factors affecting students' speaking performance at LE Thanh High School. *Asian Journal of Educational Research*, 3(2), 8-23.
- Wolman, B. B. (1989). *Dictionary of behavioral science*. New York: Van Nostrand Reinhold co.
- Woodrow, L. (2006). Anxiety and speaking English as a second language. *RELC*, 37(3), 308-328. <https://doi.org/10.1177/0033688206071315>
- Wu, C. P., & Lin, H. J. (2014). Anxiety about speaking a foreign language as a mediator of the relation between motivation and willingness to communicate. *Perceptual and Motor Skills*, 119, 785-79.